

Iteraniba n Rongorongan te Betebekē

TE RONGORONGO MAN TE BERETITENTII N TE AONO

“Mai, Ongora nakon Bwanaan te Burabeti”

Iroun Unimwaane James J. Hamula, Beretitenti n Aono n te Betebekē

Teuana te kabanea ni kakawaki ni kakabwaia n te maiu ni boong aika kaitira bon te ongora nakon bwanaan te burabeti. Man taian kakabwaia aikanne e roko te tibwanga ae moan te kakawaki. Tiaki n ae ti na ti ongora nakon bwanaana, ma ti na riai ni karinea naba. Ti man anne ae ti na kona ni kakabwaiaki raoi iai.

N te kabwarabwara nakon Ana kaotioti ni boong aika kaitira, te Uea e kaoia ni kabane mwaane bwa ana kakauongo nakon Bwanaana. Ongora, O ngkami aomata n au ekaretia . . . eng, e koaua ae I taekinna: Katanimai taningami ngkami aika botanaomata mai kiraroa; ao ngkami aika kam mena n aban taari, kakauongo ni kabane (taraa D&C 1:1). E kakawaki, bwa te kakao aei bon nakoia aomata ni kabane (taraa D&C 1:2). Aio ngkanne bon ara botoniango n ara bong—antai ae na kakauongo nakon te Uea, ao antai ae na aki? E na kanga temanna ni kaekaa te titiraki aei e na ataa ana tabo temanna n te maiu ae mamate aei ao ae akea tokina. E kamatata raoi te Uea bwa bukin tera e riki aei. [Raraaj] e na aki [kaitiakiko] ngkana [ko]aki ongo irou (taraa D&C 29:17).

Ngkana temanna e tangiria ni kakauongo nakon ao ni karinea bwanaan te Uea, temanna e na ukoukora ana burabeti te Uea. E a tia te Uea bon Irouna n taekinna bwa e riai Bwanaana n nako mai wiia au reirei, ake I a tia n rineia ni boong aikai (taraa D&C 1:4). Ni koauana, ngkaana tao man n oin bwanaau, ke man bwanaia au toro, bon ti tebo (taraa D&C 1:38). Ngkai e kaineti te reirei aei nakoia ana toro te Uea ake a taetae man mwaakan te Tamnei ae Raoiroi (taraa D&C 68:1–6), e mataata bwa te Uea e taetae ni kaineti riki nakoira rinanoia Ana burabeti.

Imwain are e kateaki te Ekaretia, te Uea e tuanga Iotebwa Timiti: [T]e roro aei a na karekea au taeka rinanom (taraa D&C 5:10). Ni kaineti ma te

berita, n Eberi 6, 1830, te bong are e kateaki raoi iai te Ekaretia, te Uea e tuanga te Ekaretia bwa Iotebwa Timiti e riai n atongaki bwa te tia mamata, te tia raita-eka, te burabeti, ana abotoro Iesu Kristo, ao unimwaanen te ekaretia (taraa D&C 21:1). Ngkanne te Uea e tua nakon te Ekaretia bwaai aikai: [K]lam na kakauongo nakon ana taeka ao ana tua ni kabane aika e na anganiko ngkana e karekei, n nakonako ni mimitong n tainako imatau; Bukina bwa ana taeka aika ko na karekei ae kanga man oin wiiu, n te taotaonaki n nano ao n te onimaki ni kabane (taraa D&C 21:4–5).

N iangoana raoi, e berita te Uea kakabwaia aika korakora ngkana ti kakauongo nakon ao ni karinea Ana burabeti. Ngkana ti na karekei Ana taeka ni burabeti ae kanga bon mai wiin te [te Uea], n te taotaonaki n nano ao te onimaki ni kabane, e berita te Uea bwa mataroan moone e na aki tokanikai iaom, eng, ao te Uea te Atua e na kanakoa mwaakan te roo mai imwaim, ao ni karika karawa n ruru ibukin raoiroim, ao arana e mimitong (taraa D&C 21:6). N te itera teuana, e berita te Uea bwa naake a ongo nakon bwanaia naake E a tia n rineia bwa ana kairia Ana aomata a na bon aki kaotinakoaki man aia tabo (taraa D&C 124:45). N te aonaaba ae rikirake iai mamaaran te tamnei ao rikiraken katei aika tamaroa, akea kakabwaia aika tamaroa aika I atai irarikin aikai.

Uatai n te ririki, ao e kaoaki te Ekaretia ni kabuta ni bane ni uaia ni bootaki n te maungatabu

**Unimwaane
James J. Hamula,
Beretitenti
n Aono n te
Betebekē**

ni kabutaa te aonaaba ni “kakauongo nakon bwanaan te burabeti” (*Anene*, #21). Ti kakauongo nakon bwanaa aikanne n ara tai ni kakauongo nakoia Membwa n te Moan Beretitentii ao Kooram n te Tengaun ma Uoman, are e a tia te Ekaretia ni kamatoaia bwa “burabeti, taan mamaata, ao taan kaotioti.” Ma e kakawaki riki, te tai n ongoraeakin bwanaia burabeti aikai a katauraoaki tiaki ti nakoia naake a kona ni bootaki n te Tienta ni Maungatabu i Salt Lake City, Utah, ma nakoia naba membwa n te Ekaretia ao raora

n te Ekaretia ni kabane n te kanakobwana n te tiataraitte, terewition, reerio, ao intanete. E kona naba bwanaan te burabeti n ongoraeaki rinanon ana maekatiin te Ekaretia are e kabwarabwara kanoan te Maungatabu ni Kabuta. Bon au tataro bwa, n tain te maungatabu ao rinanon te ririki, ti na ongora nakon bwanaan te burabeti, irii nanon aia reirei ao aia anga reirei “n te taotaonaki n nano ao n te onimaki,” ao n namakin kakabwaia ake a tia ni beritanaki man karoakiia, ibukira ao ibukiia ara utu. ■

ANA ITERANIBA TE AONO

Ngaira Bon Taari ao Titita Ni Kabane

U nimwaane Taniela Wakolo, te Itingaun n te Aono mai Biti, e mena n te marae ni wanikiba iaon kawaina nako Kiribati ngke e kaitibo ma Titita Iairi Taratieru are iaon kawaina n nakon te imikureitin imwain nakona nakon te wanikiba. E a tia ni kabanea ana te bwii mawaniua n namwakaina ni mitinare n te Tennessee Nashville Mission ao iaon kawaina n okira mweengana. Unimwaane Wakolo e kabwarabwara nakon te mitinare ae tibwa oki aei ao nakoia uoman aine ake a tei irarikina, ao n titirakinia aine ake tabeman ngkana ngaia kaain te Ekaretia. E rangi ni mimi ngke tiaki ngaia, ao a tibwa kaitibo ma Titita Taratieru n te bong are imwaina.

Iairi e kabwarabwara e ngae ngke e rangin ni kua imwiin te

mwananga inanon e kaniia te-nua te bong, e rangin ni kuku-rei ngkai e nang manga kaitibo ma ana utu. E ngae n anne, ngke uabui te miniti imwain ae tiku ana wanikiba i Biti n te bong are imwaina, e namakina te wirikiriki bwa e na waekoa n tuoana aitinari ibukin kibana. E kunea bwa kibana mai Biti nako Kiribati e aki kabaeaki bwa e na kiba ni karokoa 4.30 n te moaningabong n te ingabong are imwiina—ao akea ana tabo ae na kona n tiku iai i Biti n te tairiki anne.

E taku, “Te moan bwai are e roko n au iango bwa I tangiria n tataro. Imwiin au tataro, te namakin ae tamaroa e roko irou, te namakin ibukin te mweraoi ao te rau . . . ngkai e ataia bwa ana bane n nakoraoi bwaai ni kabane.”

N te tai are a roko iai, Iairi e

kakaea nambwan ana tareboon ana beretitenti n te titeiki, ma e aki kona ni kunea, ma aia nambwa raoraona ke ana koraki ake a maeka i Biti. Bon akea ana iango bwa e na matu ia ngkana e na tiku n te marae ni wanikiba ni karokoa te bong are imwiina, ao imwiin te mwananga ae rangin n abwabwaki, e bon rangin ni kua. N te tai ae waekoa, te aomata ae aki kina e nakoina man titirakina ngkana iai te tabo ae na tiku iai. E kaeka Titita Taratieru, “E rangin n taetae ma te tangira, ao n tikiraoi nakoioi, ao I taku bwa te aomata ae rangin n tamaroa ao I taku bwa I kona n onimakinna. Ngkanne I tuangnga ma butikana are raona, bwa akea au tabo ni maeka, ao e ngae ngke iai au koraki ao raoraou i Biti a raroa nako maekaia ao I aki ataia bwa n na kanga n reitaki ma ngaia.”

Te itamaria ae tamaroa e bairea aron kawakinan Iairi n

te tairiki anne. A uotia nakon mwengaia are e a butimwaeaki irouwia kaain ana utu. Anganna te ruu ae rangin ni kamwengaraoi, ao ni karikia bwa te irua ae rine. E taekinna Iairi e namakinna ae rangin n akoaki, man tararuuaaki raoi. "Aia tangira e rangin ni kamimi, au kantaninga bwa n na kona ni kabwarabwara te kakabwaia are I a tia ni karekea man kaitiboou ma te utu aei, a rangin n tiki-raoi. Bon banna ni katooto aika tamaroa ni karekea aron ana tangira Kristo, ao n tauraoi n

ibuobuoki. Bon te kakoaua ae moan te korakora n nooria bwa e kanga te Atua ni katauraioa Ana aomata n ibuobuoki ngkana e kainnanoaki." Te atatai anne e kakorakora ana kakoaua Iairi. "I rangin ni kamoamoa ibukin ataakin te euangkerio; n atakina ae tiaki tiku ti iroura, ao bain te Atua e teimatoa n taakin ni buokiira."

Imwain ae a kaoka neienne nakon te marae ni wanikiba, Titita Taratieru e reke ana tai n taetae nakoia kaain te utu ibukin Ana Boki Moomon ao

n anganiiia te boki bwa ana bwaintangira ni kaitau.

Unimwaane Wakolo e kaota ana kakaitau nakon te aine ae akoi anne, ibukin te Ekaretia, ibukin aia tararua ae nakoraoi ao aia akoi ae kororaoi ibukin temanna ana toro te Uea, te titita ni mitinare n tingaia n te aba ae irua iai. E ringaki nanona n noora mwakurin te euangkerio, man taku, "Ai tamaroara te karaki aei. E kakukurei nooran mwakuri n te aro bwa a taraa ni maiu ao n nakoraoi." ■

**Sister Iairi
Taratieru ma
raoraona aika
kaain Biti.**

Pu'apu'a Savaii Titeiki Beretitentii: Mainuuaka—Beretitenti Lio Isaia; maing—Beretitenti Aileone Stowers, moan ni kauntira ; ao atai—Beretitenti Teleni Taala, kauoman ni kauntira.

Karakin te Onimaki ao te Nanomwaaka

Lio Isaia man te Mwaanga ae Samalaeulu, n te aba ae Savaii, Samoa, bon te mwaane ae nanorinano, e taraa ni maama, ae aki taekina te atatai ae kamimi aei ma aomata aika mwaiti bukina bwa, e taekinna bwa, "E rangin n tabu nakoina."

E moanaki ni Beberuare 1996. E a tia tamana ni bwaintangirai bwaai nakon Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ibukin katean te umwantabu. E a tia te Matais (chiefs) ni kaman katabui katean aaro riki tabeua n aia kaawa. Lio e nakoia mataniwiin kaawa aikai, n taetae ma ngaia ao ni karekea te kariaiakaki ni katea te umwantabu n te mwaanga ae uarereke ae a tia ni kateaki.

Ngke e a moanaki te kateitei, a kakeaa aia kariaia ao n tuanga te Tari Isaia bwa e aki kona ni kateaki te umwantabu, ke n iai ae na kona n taromauri iai. E karaurau n iangoia bwa e na riai ni waaki nako kateana n aron are e a tia ni baireaki. Imwiin tabeua te wiiki, e kanakoaki te taeka nakon Lio bwa ngkana e waaki nako te kateitei, ao kaain te kaawa ana katokia. A rangan ni maaku kaain te mwaanga ao n raraoma n aron te bwai ae na riki nakoia, ma e tuangiia Lio bwa e na kamanoia te Uea, ngaia ae ana aki raraoma.

E aki maan ao e roko te taeka bwa a nang roko ataeinimwaanen te kaawa bwa ana kaiko-kiia membwa n te mwaanga. Lio e tuangiia kaain te mwaanga bwa ana kitana te kaawa ao n tiku ma aia koraki bukina bwa ti ngaia ae tangiria te Matais.

Bon te bong ae itiaki ngke e uti Lio, e tebotebo,

karina ana tiute n taromauri ao n tataninga n ana auti n te bong ae rangin ni kauringaaba anne. Tarina ake niman a nakon mweengana n te ingabong anne, ni kamanoa ngkana e kainnanoia. E tuangia bwa ana oki nakoia aia utu bukina bwa ana bon akea te un, ao ana aki raraomaeakina te bwai teuana.

Ataeinimwaane man te kaawa a roko ngke e tawanou nakon mweengan Lio. A tuanga bwa e na kakea te Ekaretia, ke a na uotia nako matan te kauntira n te kaawa. Ngke e rawa, a karenakoa nako aontano, a kabaei baina ao rangana, ao a uotia nako nuukan te kaawa. Te Matais a tuanga Lio bwa ana Ekaretia te "Moomon" e bon aki butimwaeaki n aia kaawa; e riai n aki kaainna; ao ni katoka ana iango ibukin katean te umwantabu, ke e na kamateaki.

Lio e manga tuangia riki bwa aio ana Ekaretia te Uea, ao e ataia bwa e na kamanoa te Uea. E taku, "I namakina te rau ae teimatoa rinanon te kanganga ni kabane, e ngae ngke I teweaki nako aontano ma ni kabaeaki." Ataeinimwaane n te kaawa a uotia kanga te manao ni katikua iaontano i nuukan te bwariko ni kai. Ngkanne a katobibia te bwariko ni kai maia tootia aika ura inanon baia.

Ngkai e tabe ni waaki nako te mwakuri aei, te nang ni karau e tei iaoia. E anganaki ana kabanea n tai Lio bwa e na bita ana iango, ma e a manga kaota riki ana onimaki ae matoatoa iroun Tamana are i Karawa. A kaura te kai ataeinimwaane . . . ao Lio e namakina kabubuen te ai. N te tai ae aki maan ao e roko te iti ae korakora, ao e rebwetaua te baa are e a kakamakuia kaain te kaawa ni kabane; aomata a kitanna. Te karau ae korakora e a kamatea te ai.

N te moan tai ao akea ae mwaing, ngkanne ataeinimwaane a kataia ni kaura te ai, ma te karau ae korakora e tukiia man karaoakina. Te karau ae korakora e karika te nanououa ao aomata a birinako ni katanii. Natin Lio te aine ae te kabanea n ikawai, Sefulua'i, are e a tia ni karaba irarikiia, e nako ni kaunga ana karo ao ni kabwara te roobu, ma ataeinimwaane a taua mani katikia nako.

Lio e katukaki iaon tano inanon uoua te aoa ngke e teimatoa ni bwaka te karau, te ran are e a iabuti irarikina. Ngkanne, n te aoa 6:00 n te tai-riki e roko te bureitiman ma buun Lio are e a tia n nakon te tabo ni bureitiman i Tuasivi ni karekea te ibuobuoki ngke e uotaki ma te matoa Lio nakon te kaawa.

Lio e uotaki nakon te tabo ni bureitiman ao ni kaungaaki bwa e na kabaea tangina, ma e aki kariaia ma e kangai, "I kabwarai aia bure. Te bwai ae I tangiria bwa e na kona ni kateaki ara umwantabu, ao ni kona n neboa te Atua n aron are ti tangiria." A moanna n nakoraoi bwaai inanon uoua namwakaina imwiina; ao e a manga waaki katean te umwantabu.

Ngkanne, te tairiki teuana, te Matais n te kaawa e tuatua bwa e na kabuekaki ana auti Lio, ao ana onaroka n ana utu e na uruakaki. Lio ma ana utu— are a raonaki ma ana ataei, tarina ma mwanena ao aia utu, ao tamana are e a kara—a kanakoaki man aia kaawa ao n tauaki ma te matoa bwa ana kitana mwaaken atuun te kaawa, Apia, are e mena i Upolu. Ikekei ao a karekea buokaia man te tua.

Te Kabowi are Rietaata i Samoa e irana Lio, ao ngaia ma ana utu a kariaiakaki bwa ana oki nako Savaii, ao aia kaawa, Samalaeulu.

Temaan ae tenua te ririki ae a tia ni kabanea itinanikun mweengaia bon te bwai ae matoatoa ibukin ana utu Isaia. Ma, ngke a oki a kunea bwa a mwaiti bwaai aika bitaki n te kaawa. Angiia kaain te kaawa a tia ni kaina te Ekaretia ao a butimwaeia Lio ma ana utu n oki. E anganaki te kabanea n rietata n nakoa n te Matai, ao n riki bwa te Matai ae moan te karineaki n ana kaawa. E maeka ngkai ma te rau ma kaain rarikina, ake aki toki ni kawaria ngkana a kaitibo ma ngaia n te kawai, a kamauri ma ngaia, ao ni kakaitaua ibukin ana onimaki ao nanona nakon Tamana are i Karawa ao te Ekaretia.

E taku Lio bwa e a tia ni kabwarai aia bure aomata ni kabane, riki nakoia mwaane ake a boboti aia ao ni kataia ni kabuekia n te bong ae rangin ni kakamaaku anne. Ni koauana, temanna mai ibuakoia mwaane aikanne e kaaina te Ekaretia imwiina, ao e weteaki bwa te kauntira nakon

Beretitenti Isaia n te Mwaanga; Lio e beku ma te kakaonimaki ngke e Beretitenti n te Mwaanga inanon tebwi ma teuana te ririki.

E rootaki n te nanokawaki Lio ngke e taekina aron tamana—te tia ununiki ae uarereke, e rarinik, ao n nanorinano—n tei n aki kakamwakuri irarikina, e tangiria ma nanona ni kabane man

buotokaia inanon ririki ni kataaki aikanne ngke aki kariaiakaki bwa ana okira aia kaawa.

N te 18 ni Maati 2012, Unimwaane F. Michael Watson man te Kaitingaun e tararuua te maungatabu are e katabuaki iai te Tari Lio Isaia bwa te Beretitenti ibukin te Pu'apu'a Savaii Samoa Titeiki ae tibwa kateaki. ■

Te Bong ae Kakukurei ibukin te Ekaretia i New Caledonia

Iroun Sarah Weaver

NOUMEA, NEW CALEDONIA

Imwain katean te moan n titeiki n te Ekaretia i New Caledonia n 27 Meei 2012, Unimwaane James J. Hamula e kunea bwa te bong anne “e mwakena te ririki are e moan roko iai te Ekaretia iaon New Caledonia.”

New Caledonia, bon aban France, bon mwakoron Melanesia, mwakoron aanon te Betebek Maiaki are e biri mai New Guinea nako Fiji, ao e mena e raka iaon 1,500 kiromita (932 maire) mainikun Australia. “Aomata Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ao ni kabane kaain New Caledonia a na bane ni kakabwaiakaki ngkana e reiakinaki ao ni butimwae-aki ana euangkerio Iesu Kristo irouia aomata aika mwaiti,” e taku Unimwaane Hamula man te Itingaun ao te Beretitenti n Aanon te Betebek ibukin te Ekaretia.

E kunea naba Unimwaane Hamula bwa e a tia naba Beretitenti Thomas S. Monson n roko i New Caledonia ni Meei 2, 1968, ngke ngaia kaain

te Kooram n te Tengaun ma Uoman: “Iaon te tabuki n aki raroa mai ikai n taraa te karanga ao nakon kaawan Noumea, Beretitenti Monson e tei ma tabeman riki. E karaoa te tataro nako karawa, man bubuti kabwaia mai i karawa ibukin te aba ae korakora aei, ao ni kakabwaia te aba aei nakon tataekinan ana Euangkerio Iesu Kristo. Aikai ngaira, ririki aika mwaiti imwiina, ao ti a noora uaan te tataro anne. I ataia bwa te Uea e tangiriko, ao E tangira naba te aba aei, ao I ataia bwa ai tibwa moana aei.”

Te Noumea New Caledonia Titeiki iai kaaina aika 2,000 membwa ao waniua umwantabu. Taan kairiiri n te Ekaretia a wetea Georgie Guidi bwa te moan beretitenti n te titeiki, ma Marc Mocellin ao Thierry Gorodey bwa ana kauntira. E taku Beretitenti Guidi, “Iangoan katean te titeiki ae boou aei tiaki ti ibukiia membwa n te Ekaretia, ma bon ibukiia ni kabane kaain New Caledonia. Ara mwakuri ae moan te kakawaki bwa ti na tataekina te

euangkerio ao ana reirei nakoia kaain New Caledonia, are e na uota te kukurei ibukiia, ibukiia aia utu, ao n aia tabo ni mwakuri ao te kaomiuniti.”

Wanibubua aomata aika a roko n te maungatabu. Irarikina, Philippe Gomes, te Beretitenti ngkao i New Caledonia; Sonia Lagarde, te membwa n te Congress; ao Helene Iekawe, kaain te tautaeka, a roko naba nakon katean te titeiki, are e karaoaki man te terewition n te aono ao taan rawerongorongo n tenaan niutibeeba.

E raka iaon nimabwi te ririki imwiin karaoran te moan n taromauri ae uarereke i New Caledonia n Okitobwa 1961, te tai are e kateaki iai te titeiki. Te moan ni umwantabu e kateaki tebwi ma teuana te ririki imwiina.

N te 1969, James A. Tatton ao Lyle W. Parker a riki bwa moan ataeinimwaane ni mitinare aika beku i New Caledonia. Abwi te ririki imwiina a oki nakon te aba ibukin katean te moan titeiki. A rangin ni miimi n aron rikiraken te Ekaretia ao ni

Beretitenti n Aonon te Betebeke, Unimwaane James J. Hamula e kamoamoia uoman moan ni mitinare ake a beku i New Caledonia n 1969, man taku, "Ko na noora te kaokoro n te ririki mairouia mitinare aika ngkai, ma kam na aki kona n noora te kaokoro n te nano."

kukurei ngkai a manga katiteua-naaki ma membwa n te Ekaretia ao raoraoia.

Yo-Min ao Maria Ngkwaig-Chow a ingainga nanoia ni kan manga kaitibo ma te Tari Tatton ao te Tari Parker. A moan ni kaitibo n ririki aika mwaiti n nako inanon te kawai ao mitinare a anganiia te boki ae iai inanona rongorongoia kaain te Moomon. N te tai anne, te tua e totokoia mitinare bwa ana tataekina te euangkerio, ngaia ae imwiin aia marooro inanon tabeua te miniti mitinare ao te Ngkwaig-Chows a nakon ka-waia aika kakaokoro. Te Tari ao Titita Ngkwaig-Chow a rangin

ni kukurei irouia kairake ni mitinare aikai, e a tia n unikaki te koraa. Onoua te ririki imwiina, e bitaki te tua ao mitinare aika uoman ake tabeman a kare-bwrebwe n aia mataroa. A namakina te Tamnei, a butimwaea te reirei iaon te euangkerio, ao a bwabetitoaki.

N tain te tetere n te maungatabu, Unimwaane Hamula e kamoamoia mitinare ake a moan taai n roko, ma ni kabotauia ma mitinare aika kairake n te bong aei, n taku, "Ko kona n noora te kaokoro n te ririki, ma ko aki kona n noora te kaokoro n te nano. Mitinare aikai a tei ibukin ana mwakuri te Uea nakon

New Caledonia. A tei ibukiia mitinare ake a tia n roko ao ni karaoi anganano ni maiuia ni uota te euangkero nakoia kaain New Caledonia."

Aikai kakimototoan rongo-rongan rikiraken te Ekaretia iaon New Caledonia:

- **1943–1946:** Moan membwa i New Caledonia bon taan ibuobuoki ake a maeka ike-kei n tain te WWII.
- **1946–1950s:** Akea te waaki ni kakukurei ae ataaki ni karokoa te 1950, ngke tabeman membwa mai i Tahiti a nako ni mwakuri n te tabo ni karao tirewa.
- **21 Okitobwa 1961:** Te Mwaanga ae Noumea e kate-aki ao Teahumanu Manoi e weteaki bwa te beretitenti. Te mwaanga e a riki bwa mwakoron te French Polynesian Mition.
- **1960s:** Te mwakuri ni Mitinare e taonaki inanon ririki aika mwaiti ibukin te kanganga n te totoko ni kawaran te aba ao tabeua taian kakaitara.
- **2 Meei 1968:** Unimwaane Thomas S. Monson e tei iaon Mount Coffyn n tarariaoa kawan Noumea ao taari, ao ni katabua aban New Caledonia ibukin tibwau-an te euangkerio. Ibuakoia naake a roko bon te Mition Beretitenti Karl M. Richards mai French Polynesian, ao Beretitenti Teahu Manoi man te Mwaanga ae Noumea.

- **15 Turai 1968:** Moan mitinare, tenaan n taanga, Harold ao Jeannine Richards, a roko ma natia te aine.
- **16 Nobembwa 1968:** Te Moan ni Bwabetito i New Caledonia, Etienne Sun, ai 13.
- **20 Tianuare 1969:**
Unimwaane James A. Tatton ao Lyle W. Parker a riki bwa moan ni kairake ni mitinare n roko i New Caledonia.
- **24 Ritembwa 1972:** E katabuaki te autinibootaki n te Mwaanga i Noumea.
- **Tuun 1975:** New Caledonia ao te Noumea Mwaanga a kamwaingaki nakon te Fiji Suva Mission.
- **Meei 1976:** Te Mwaanga ae Noumea e benauaaki ao e kabuburaaki te autinibootaki.
- **1977:** Katean te Mwakoro i New Caledonia. Iai inanon te Mwakoro ouua mwaanga i Noumea, ao mwaangan Tontouta.
- **Beberuare 1982:** E kari-kirakea mwaitiia mitinare ni Buranti te tautaeka ao ni kariaia ibukiia aman mitianre aika tiaki kaain Buranti bwa ana roko. Mwaitiia kaain te Ekaretia e taboro man 1992.
- **2002:** E a roko mwaitiia me mbwa n te mwaiti ae 1,631.
- **Tianuare 2011:** Mwaitiia kaain te Ekaretia bon 1949, ma 8 mwaanga ao 1 te mwakoro.
- **27 Meei 2012:**
Katanoataakin te moan n titeiki ma Georgie Guidi e weteaki bwa te moan ni beretitenti. ■

E kukurei te Ekaretia n aron kakaokoron kateia kaaina i New Caledonia. Ikai ao te Beretitenti n te Noumea Titeiki, Georgie Guidi (French) [maing] e kawariia membwa aika Imanuera Mou-Tham (Tahitian) ao Edmond Doumai (Melanesian).

MWAWAWANNANO N TE TAMNEI IROUN KAREN LARSEN AO NI KABONGANAAKI MA TE KARIAIAKAKI

Moan ni mitinare nako New Caledonia n 1969, James A. Tatton ao Lyle W. Parker, a manga katiteuanaaki ma te Tari ao Titita Ngkwaig-Chow.

TAMNEI NI MWAWAWANNANO IROUN KAREN LARSEN AO NI KABONGANAAKI MA TE KARIAIAKAKI